

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.018.04.2017
P/17/049

URZĄD GMINY W GOLESZOWIE
KANCELARIA OGÓLNA
SG - ROS
Wpl. 2 / 10- 2017
Nr 13180.2017
podpis *Diaep*

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/049 – Lokalne formy ochrony przyrody ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Aleksander Małysz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/219/2017 z dnia 28 sierpnia 2017 r. (Dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Goleszów ² , ul. 1 Maja 5, 43-440 Goleszów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Glajcar – Wójt Gminy Goleszów ³ od dnia 13 grudnia 2010 r. (Dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości ⁴ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Formułując powyższą ocenę Najwyższa Izba Kontroli wzięła pod uwagę: – zapewnienie w Urzędzie organizacyjnych i finansowych warunków dla koordynacji funkcjonowania lokalnych form ochrony przyrody, tj.: 11 pomników przyrody, użytku ekologicznego "Góra Tuł" i stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa”; – podejmowanie zgodnych z prawem i skutecznych działań w celu utrzymania lokalnych form ochrony przyrody; – wydatkowanie środków finansowych na działania związane z zachowaniem lokalnych form ochrony przyrody w sposób legalny, gospodarny i zgodny z ich przeznaczeniem.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- 1) nieokreśleniu granic i sposobów zagospodarowania terenów podlegających ochronie w zakresie lokalnych form ochrony przyrody w żadnym z trzech największych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego⁵ Gminy Goleszów⁶, tj. mpzp dla wsi Goleszów oraz sołectw: Cisownica i Godziszów, co stanowiło naruszenie art. 15 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r.

¹ Formy ochrony przyrody o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 6-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, tj. pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

² Dalej: "Urząd".

³ Dalej: „Wójt”.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁵ Dalej: „mpzp”.

⁶ Dalej: „Gmina”.

o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym⁷. Ponadto w mpzp wsi Goleszów i sołectwa Godziszów nie zawarto: postanowień dotyczących zasad ochrony środowiska i środowiska, przyrody i krajobrazu, co było niezgodne z art. 15 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy oraz ograniczeń wynikających z ustanowienia użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego i pomników przyrody, co naruszało art. 73 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*⁸;

- 2) niesporządzaniu raportów z wykonania gminnych programów ochrony środowiska, co naruszało art. 18 ust. 2 Prawa ochrony środowiska.
- 3) nieoznaczeniu 9 z 11 (81,8 %) pomników przyrody⁹, zlokalizowanych na terenie Gminy w wymagany sposób, określony w załącznikach nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów tablic¹⁰;
- 4) wykazywaniu w sprawozdaniach statystycznych SG-01 „statystyka gminy” za lata: 2014, 2015 i 2016 danych w części niezgodnych ze stanem faktycznym,
- 5) niewykonaniu niezbędnych działań pielęgnacyjnych dotyczących 2 jesionów wyniosłych, stanowiących pomniki przyrody, wymaganych wg opinii dendrologicznej z dnia 30 kwietnia 2015 r. w zakresie oceny stanu zdrowotno-sanitarnego tych drzew, wskutek czego część korony jednego z ww. drzew, znajdowała się w skrajni drogi gminnej 609135 S, co naruszało § 54 ust. 1 i 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie¹¹.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prawne organizacyjne i finansowe warunki dla ochrony lokalnych form ochrony przyrody

Opis stanu
faktycznego

1.1. Według Regulaminu Organizacyjnego¹² Urzędu prowadzenie spraw z zakresu ochrony przyrody należało do zadań Referatu Planowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska¹³. Realizację zadań dotyczących form ochrony przyrody przypisano w zakresie obowiązków Kierownika tego referatu.

(dowód: akta kontroli str. 15-16)

1.2. Środki na zadania dotyczące lokalnych form ochrony przyrody uwzględniano w planach wydatków ROŚ na lata: 2015, 2016 i 2017, w wysokości odpowiednio: 5.000 zł, 3.000 zł oraz 3.000 zł.

(dowód: akta kontroli str. 32-55)

⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 1073, dalej: „ustawa o planowaniu przestrzennym”.

⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 519, ze zm., dalej: „Prawo ochrony środowiska”.

⁹ Tj.: „Cis pospolity” w Goleszowie, „Dąb szypułkowy” w Bażanowicach, „Cis pospolity” w Cisownicy, „Klon polny” w Cisownicy, „Milorzab japoński” w Bażanowicach, „Modrzew europejski” w Godziszowie, „Grupa jednogatunkowa 2 drzew - lipa drobnolistna” w Cisownicy, „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – jesion wyniosły” w Goleszowie i „Cis pospolity” w Cisownicy.

¹⁰ Dz. U. Nr 268 poz. 2665, dalej: „rozporządzenie w sprawie wzorów tablic”.

¹¹ Dz. U. z 2016 r. poz. 124, dalej: „dalej: „rozporządzenie o drogach”.

¹² Wprowadzonego zarządzeniem Wójta nr 134/12 z dnia 18 lipca 2012 r., zmienionego zarządzeniem Wójta 0050.51.2016 z dnia 31 marca 2016 r.

¹³ Dalej: „ROŚ”.

Kierownik Referatu Planowania Przestrzennego i Ochrony Środowiska¹⁴ wyjaśniła, że do tego referatu nie wpływały informacje mogące świadczyć o niszczeniu lokalnych form ochrony przyrody. W rejestrze skarg i wniosków Urzędu nie odnotowano skarg w ww. zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 56-60)

1.3. W Urzędzie nie zostały określone standardy działań dla zachowania lokalnych form ochrony przyrody.

Wójt wyjaśnił: „do tej pory nie podejmowano działań zmierzających do przyjęcia ww. standardów, uznając, że w gminie Goleszów form ochrony przyrody jest niewiele, a zadania związane z ich zachowaniem realizowane są na bieżąco z wykorzystaniem zasobów własnych lub podmiotów zewnętrznych. Jednakże, mając na uwadze ujednolicenie i zapewnienie odpowiedniej jakości działań dotyczących zachowania lokalnych form ochrony przyrody, podjąłem decyzję o konieczności (...) opracowania takich standardów”.

(dowód: akta kontroli str. 61, 64)

1.4. W uchwałach budżetowych podejmowanych przez Radę Gminy¹⁵, obowiązujących w kontrolowanym okresie, zapewniono środki na zadania w zakresie lokalnych form ochrony przyrody w rozdziale 92503 – Rezerwy i pomniki przyrody w wysokości: 5.000 zł w 2015 r., 3.000 zł w 2016 r. oraz 3.000 zł w 2017 r. Środki te były ujmowane w planach rzeczowo-finansowych ROŚ.

(dowód: akta kontroli str. 32-45, 78-103)

1.5. Według sprawozdań SG-01 za lata: 2014, 2015 i 2016 przekazanych przez Gminę do Głównego Urzędu Statystycznego¹⁶ na terenie gminy zlokalizowano 11 pomników przyrody oraz użytek ekologiczny „Góra Tuł”. W ww. sprawozdaniach nie wykazano stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa” oraz niezgodnie ze stanem faktycznym wykazano jako pomniki przyrody: „8 pojedynczych drzew” i „3 grupy drzew”, podczas gdy na terenie Gminy w ww. okresie znajdowało się „9 pojedynczych drzew” i „2 grupy drzew”, stanowiące pomniki przyrody (szczegółowo opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”).

(dowód: akta kontroli str. 104--141)

1.6. Dane wykazane w sprawozdaniach SG-01 za lata: 2014, 2015 i 2016, przekazanych do GUS, były zgodne z danymi zamieszczonymi na stronie internetowej¹⁷ Biuletynu Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach.

(dowód: akta kontroli str. 104-116, 139-141)

1.7. Według dokumentów ustanawiających, na terenie Gminy zlokalizowano następujące lokalne formy ochrony przyrody:

- 1) użytek ekologiczny „Góra Tuł” w Lesznej Górnej¹⁸;
- 2) stanowisko dokumentacyjne „Jasieniowa” w Dziegielowie¹⁹;
- 3) pomnik przyrody „Cis pospolity” w Goleszowie²⁰;

¹⁴ Dalej: „Kierownik ROŚ”.

¹⁵ Tj. uchwałach Rady Gminy w sprawie uchwalenia budżetu Gminy (wersja pierwotna) na lata 2015, 2016 i 2017 z dnia odpowiednio: 30 grudnia 2014 r. (nr 0007.82.2014), 30 grudnia 2015 r. (nr 0007.79.2015) i 28 grudnia 2016 r. (nr 0007.63.2016).

¹⁶ Dalej: „GUS”.

¹⁷ <http://bip.katowice.rdos.gov.pl/wojewodzki-rejestr-form-ochrony-przyrody>.

¹⁸ ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 31 lipca 2007 r. nr 41/07.

¹⁹ ustanowione rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 2 kwietnia 2009 r nr 5/09.

- 4) pomnik przyrody „Dąb szypułkowy” w Bażanowicach²¹;
- 5) pomnik przyrody „Cis pospolity” w Cisownicy (na Górze Tuł)²²;
- 6) pomnik przyrody „Klon polny” w Cisownicy²³;
- 7) pomnik przyrody „Miłorząb japoński” w Bażanowicach²⁴;
- 8) pomnik przyrody „Modrzew europejski” w Godziszowie²⁵;
- 9) pomnik przyrody „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – lipa drobnolistna” w Cisownicy²⁶;
- 10) pomnik przyrody „Dąb szypułkowy” w Dziegielowie, ustanowiony rozporządzeniem²⁷ Wojewody Śląskiego z dnia 16 marca 2004 r.;
- 11) pomnik przyrody „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – jesion wyniosły” w Goleszowie²⁸;
- 12) pomnik przyrody „Buk zwyczajny” w Cisownicy²⁹;
- 13) pomnik przyrody „Cis pospolity” w Cisownicy, ustanowiony ww. uchwałą Rady Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 117-138)

1.8. W aktach ustanawiających lokalne formy ochrony przyrody wskazano podmiot sprawujący nadzór w odniesieniu do 4 form ochrony przyrody, zlokalizowanych na terenie Gminy, tj.: użytku ekologicznego „Góra Tuł” i stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa”, które podlegały nadzorowi Dyrektora Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego oraz pomników przyrody: „Buk zwyczajny” w Cisownicy i „Cis pospolity” w Cisownicy, które podlegały nadzorowi Wójta.

(dowód: akta kontroli str. 117-133)

Urząd nie dysponował kopiami orzeczeń³⁰ wydanych przez PWRN w latach: 1954-1962, ustanawiających 4 inne pomniki przyrody, tj.: „Cis pospolity” w Goleszowie, „Dąb szypułkowy” w Bażanowicach; „Cis pospolity” w Cisownicy na Górze Tuł i „Klon polny” w Cisownicy. W trakcie kontroli NIK, Kierownik ROŚ pismem z dnia 21 września 2017 r. zwróciła się do Archiwum Państwowego w Katowicach³¹ o przesłanie ww. orzeczeń. W odpowiedzi Z-ca Dyrektora Archiwum poinformowała pismem z dnia 26 września 2017 r., że w zasobie aktowym Archiwum, w zespole akt nr 12/224 Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach z lat: 1950-1973 nie odnaleziono ww. orzeczeń, a Archiwum nie posiada informacji o miejscu przechowywania ww. dokumentów.

(dowód: akta kontroli str. 136-138)

W aktach ustanawiających pozostałe 5 pomników przyrody³² nie wskazano podmiotu nadzorującego, przy czym Wójt sprawował nadzór nad wszystkimi pomnikami przyrody, zlokalizowanymi na terenie Gminy, na podstawie art. 7 ust. 1

²⁰ ustanowiony orzeczeniem o uznaniu za pomnik przyrody Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach²⁰ z dnia 23 kwietnia 1954 r. nr RL.13b/10/54.

²¹ ustanowiony orzeczeniem PWRN z dnia 19 listopada 1955 r. nr RL.13b/44/55.

²² ustanowiony orzeczeniem PWRN z dnia 27 czerwca 1957 r. nr L.O.13b/23/57.

²³ ustanowiony orzeczeniem PWRN z dnia 6 lipca 1962 r. nr RL/OP/b/20/62.

²⁴ ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Bielskiego z dnia 1 września 1998 r nr 12/98.

²⁵ ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 25 lutego 2004 r. nr 7/2004.

²⁶ ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 16 marca 2004 r. nr 12/2004.

²⁷ ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Śląskiego z dnia 26 marca 2004 r. nr 13/2004.

²⁸ ustanowiony uchwałą Rady Gminy z dnia 30 maja 2006 r nr 18/2004.

²⁹ ustanowiony uchwałą Rady Gminy Nr XLIII/370/06.

³⁰ Ww. orzeczenia PWRN przedstawiono w pkt 1.7 niniejszego wystąpienia.

³¹ Dalej: „Archiwum”.

³² Tj. pomniki przyrody: „Miłorząb japoński” w Bażanowicach, „Modrzew europejski” w Godziszowie, „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – lipa drobnolistna” w Cisownicy, „Dąb szypułkowy” w Dziegielowie i „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – jesion wyniosły” w Goleszowie.

pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym*³³, zgodnie z którym do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym m.in. w zakresie ochrony środowiska i przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 117-133)

1.9. Gmina nie zawierała porozumień lub umów z podmiotami zewnętrznymi na wykonywanie nadzoru lub ochrony lokalnych form ochrony przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 63)

1.10. Spośród 13 obiektów i obszarów objętych lokalnymi formami ochrony przyrody zlokalizowanych na obszarze Gminy, 8 znajdowało się na terenie otuliny Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego znajdowało się, tj.: użytek ekologiczny „Góra Tuł”, stanowisko dokumentacyjne „Jasieniowa” oraz pomniki przyrody: Trzy „Cisy pospolite”, „Klon polny”, „Dąb szypułkowy” i „Buk zwyczajny”.

(dowód: akta kontroli str. 117-131, 142-143)

1.11. Na gruntach prywatnych znajdowało się³⁴ 7 z 13 lokalnych form ochrony przyrody, zlokalizowanych na obszarze Gminy, tj.: pomniki przyrody: Trzy „Cisy pospolite”, „Klon polny”, „Miłorząb japoński” i „Modrzew europejski” i „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – jesion wyniosły”. Z właścicielami tych gruntów nie zawierano porozumień lub umów w sprawie ochrony tych obiektów.

(dowód: akta kontroli str. 117-131)

Wójt wyjaśnił: *nie zawierano z właścicielami gruntów prywatnych (...) umów lub porozumień w sprawie ochrony tych obiektów, ponieważ (...) nie zaistniały okoliczności faktyczne, które wymagałyby takiego sposobu uregulowania współpracy pomiędzy gminą a właścicielami gruntów.*

(dowód: akta kontroli str. 63)

1.12. Strategia Rozwoju Gminy przyjęta uchwałą³⁵ Rady Gminy z dnia 18 kwietnia 2000 r. nie zawierała informacji o zlokalizowanych na terenie Gminy lokalnych formach ochrony przyrody. Informacje w ww. zakresie znajdowały się w aktualnie obowiązującej *Strategii Rozwoju Gminy Goleszów na lata 2016-2026*, przyjętej uchwałą³⁶ Rady Gminy z dnia 29 czerwca 2016 r. Ponadto w Nowej Strategii zawarto następujące zapisy dotyczące m.in. lokalnych form ochrony przyrody, ich utrzymania i dbałości: *okazy przyrodnicze i krajobrazowe powinny być odpowiednio oznakowane (w tym dojście i dojazd), tak, aby (...) mogły być obiektem obserwacji, edukacji i rozwijania zainteresowań (...) powinno się prowadzić zabiegi czynnej ochrony przyrody.*

(dowód: akta kontroli str. 144-171)

Gmina posiadała w kontrolowanym okresie: *Program Ochrony Środowiska*³⁷, przyjęty uchwałą³⁸ Rady Gminy z dnia 29 czerwca 2011 r. oraz *Program Ochrony Środowiska (...) na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023*³⁹, przyjęty uchwałą⁴⁰ Rady Gminy z dnia 28 grudnia 2016 r. W POŚ 1 określono zadania w zakresie „tworzenia nowych obszarów i obiektów chronionych” oraz „bieżącej

³³ Dz. U. z 2016 r. poz.446, ze zm.

³⁴ Według zapisów aktów ustanawiających lokalne formy ochrony przyrody.

³⁵ Nr XVIII/151/2000. Dalej: „Strategia”. Ww. strategia obowiązywała do dnia 29 czerwca 2016 r.

³⁶ Nr 0007.33.2016. Dalej: „Nowa Strategia”.

³⁷ Dalej: „POŚ 1”

³⁸ Nr 40/2011.

³⁹ Dalej: „POŚ 2”

⁴⁰ Nr 0007.33.2016.

ochrony obszarów i obiektów prawnie chronionych", a w POŚ 2 określono zadanie dotyczące „bieżącej konserwacji form ochrony przyrody”.

(dowód: akta kontroli str. 172-214)

W kontrolowanym okresie Wójt nie sporządził raportów z wykonania programów ochrony środowiska, co przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „stwierdzone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 215-223)

1.13. W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy*⁴¹, przyjętym uchwałą⁴² Rady Gminy z dnia 30 września 2015 r. uwzględniono wszystkie lokalne formy przyrody, zlokalizowane na terenie Gminy, ich położenie oraz zasady ochrony w zakresie m.in.: celu ochrony oraz zadań ochrony czynnej, polegających na okresowym usuwaniu części krzewów i samosiewek drzew z uwzględnieniem wymagań ekologicznych zagrożonych i rzadkich gatunków roślin.

(dowód: akta kontroli str. 224-240)

1.14. Na potrzeby przygotowania Studium sporządzono w dniu 12 lipca 2012 r. opracowanie ekofizjograficzne, określone w art. 72 ust. 4 Prawa ochrony środowiska⁴³. Ww. opracowanie zawierało charakterystykę poszczególnych lokalnych form ochrony przyrody, zlokalizowanych na terenie Gminy w zakresie m.in.: położenia, wysokości i obwodu drzew uznanych za pomniki przyrody oraz powierzchni użytku ekologicznego „Góra Tuł” (6,9 ha) i stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa” (5,3 ha).

(dowód: akta kontroli str. 224-264)

1.15. Na terenie Gminy obowiązywały 24 mpzp, obejmujące cały obszar gminy o powierzchni 6587,6 ha. Kontrolą objęto trzy największe mpzp o łącznej powierzchni 2.717,4 ha (41,3 % powierzchni Gminy), tj. mpzp⁴⁴ wsi Goleszów, mpzp⁴⁵ sołectwa Cisownica i mpzp⁴⁶ sołectwa Godziszów. Powierzchnia objęta ww. planami wynosiła odpowiednio: 1209,2 ha, 954,9 ha i 554,2 ha.

Stwierdzono, że w mpzp sołectwa Cisownica określono zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, zgodnie art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, w zakresie m.in.: wprowadzenia zakazu prowadzenia działalności szkodliwej dla środowiska, zanieczyszczania wód powierzchniowych i podziemnych oraz wyposażenia poszczególnych obiektów i nieruchomości w urządzenia do zbierania odpadów. W planie tym nie wskazano jednak granic i sposobów zagospodarowania terenów podlegających ochronie w postaci lokalnych form ochrony przyrody.

W pozostałych badanych planach nie określono zasad ochrony środowiska i przyrody oraz granic i sposobów zagospodarowania terenów podlegających

⁴¹ Dalej: „Studium”.

⁴² Nr 0007.59.2015.

⁴³ Stosownie do art. 72 ust. 4 ww. ustawy w studium uwarunkowań zapewnia się warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, a wymagania w tym zakresie określa się na podstawie opracowań ekofizjograficznych, stosownie do m.in.: cech poszczególnych elementów przyrodniczych i ich wzajemnych powiązań.

⁴⁴ Wprowadzony uchwałą Rady Gminy nr XXVII/249/05 z dnia 25 stycznia 2005 r.

⁴⁵ Wprowadzony uchwałą Rady Gminy nr XLV/393/2006 z dnia 30 sierpnia 2006 r.

⁴⁶ Wprowadzony uchwałą Rady Gminy nr XXVI/273/04 z dnia 16 grudnia 2004 r.

ochronie w zakresie lokalnych form ochrony przyrody. Powyższe szerzej przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 265-291)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wójt w kontrolowanym okresie nie sporządził raportów z wykonania programów ochrony środowiska, co naruszało art. 18 ust. 2 ustawy o ochronie środowiska, zgodnie z którym organ wykonawczy gminy sporządza takie raporty co 2 lata i przedstawia je radzie gminy. Powyższe skutkowało nieprzekazaniem tych raportów organowi wykonawczemu powiatu, co naruszało art. 18 ust. 3 ww. ustawy. Ostatni raport ww. zakresie sporządzono 16 marca 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 215-223)

Wójt wyjaśnił, że nie posiadał wiedzy o obowiązku sporządzania raportów z wykonania programów ochrony środowiska, a prowadzenie spraw z zakresu ochrony przyrody należało do pracownika merytorycznego, tj. Kierownika ROŚ.

(dowód: akta kontroli str. 70)

Kierownik ROŚ wyjaśniła: *raporty z wykonania Programu Ochrony Środowiska Gminy Goleszów nie były wykonywane (...) w związku z moim niedopatrzeniem (...) Wójt Gminy nie był przeze mnie informowany o takiej konieczności.*

(dowód: akta kontroli str. 302)

2. W żadnym z trzech badanych mpzp Gminy, tj. mpzp⁴⁷ wsi Goleszów, mpzp⁴⁸ sołectwa Cisownica i mpzp⁴⁹ sołectwa Godziszów nie określono granic i sposobów zagospodarowania terenów podlegających ochronie w zakresie lokalnych form ochrony przyrody, co było niezgodne z art. 15 ust. 2 pkt 7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, który wymaga określenia granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie.

Ponadto, w mpzp wsi Goleszów i sołectwa Godziszów nie zawarto:

- postanowień dotyczących zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, co było niezgodne z art. 15 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy,
- ograniczeń wynikających z ustanowienia użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego i pomników przyrody, co naruszało art. 73 ust. 1 pkt 1 Prawa ochrony środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 265-295)

Wójt wyjaśnił, że nie posiada wiedzy, dlaczego pomimo występowania terenów i obiektów podlegających ochronie nie ustalono dla nich granic i zasad zagospodarowania oraz dlaczego pomimo obowiązku ustawowego w mpzp nie określono zasad ochrony środowiska i przyrody. W wyjaśnieniach Wójt stwierdził, że: *dopiero w 2011 r. zauważono, że mpzp nie zawierają ustaleń dotyczących lokalnych form ochrony przyrody. W związku z tym, że większość miejscowych planów wymaga zmian i aktualizacji, rozpoczęto długotrwałą i złożoną procedurę ich zmiany (...) W 2011 r. przystąpiono do sporządzenia nowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (...) w 2015 r. uchwalono studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy (...) w 2015 r. Rada Gminy podjęła uchwały o przystąpieniu do sporządzenia mpzp, w tym wsi*

⁴⁷ Wprowadzonym uchwałą Rady Gminy nr XXVII/249/05 z dnia 25 stycznia 2005 r.

⁴⁸ Wprowadzonym uchwałą Rady Gminy nr XLV/393/2006 z dnia 30 sierpnia 2006 r.

⁴⁹ Wprowadzonym uchwałą Rady Gminy nr XXV/273/04 z dnia 16 grudnia 2004 r.

Cisownica i wsi Goleszów (...) Obecnie trwają prace planistyczne w zakresie mpzp wsi Goleszów. Plan do części wsi zostanie uchwalony w 2018 r. Na dzień dzisiejszy nie jestem w stanie określić terminu sporządzenia planu do pozostałej części wsi (...) Nie podjęto jeszcze uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego wsi Godziszów, ponieważ musimy zakończyć już rozpoczęte procedury planistyczne. Ze względów finansowych i organizacyjnych nie jesteśmy w stanie prowadzić prac związanych ze zmianą planów równocześnie we wszystkich wsiach gminy.

(dowód: akta kontroli str. 71-72)

3. W sprawozdaniach⁵⁰ statystycznych SG-01 za lata: 2014, 2015 i 2016 w zakresie lokalnych form ochrony przyrody, znajdowały się informacje niezgodne ze stanem faktycznym, przekazane⁵¹ przez Wójta do GUS. Niezgodność informacji polegała na tym, iż w sprawozdaniach nie wykazano stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa” oraz błędnie wykazano: „8 pojedynczych drzew” i „3 grupy drzew”, podczas gdy na terenie Gminy w ww. okresie znajdowało się: „9 pojedynczych drzew” i „2 grupy drzew”, stanowiące pomniki przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 104-141)

Kierownik ROŚ wyjaśniła, że: „w sprawozdaniach SG-01 nie wykazano ww. formy ochrony przyrody z powodu przeoczenia Inspektora ds. ochrony przyrody, który jest pracownikiem merytorycznym w tym zakresie, z tego samego powodu niezgodnie ze stanem faktycznym wykazano pomniki przyrody. Ww. sprawozdania nie były przez mnie weryfikowane, ze względu na brak czasu”.

(dowód: akta kontroli str. 297, 300)

Wójt potwierdził, że nie weryfikowano danych zawartych w ww. sprawozdaniach, gdyż „żaden inny pracownik nie posiada w tym zakresie wiedzy merytorycznej”.

(dowód: akta kontroli str. 63)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Legalność i skuteczność podejmowanych działań

Opis stanu faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie Rada Gminy nie podejmowała uchwał o ustanowieniu lub zniesieniu lokalnych form ochrony przyrody. Nie dokonywano również zmiany listy obowiązujących zakazów w odniesieniu do lokalnych form ochrony przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 65)

2.2. W sposób określony w art. 115 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁵² oznaczono użytek ekologiczny „Góra Tuł”, stanowisko dokumentacyjne „Jasieniowa” oraz 2 z 11 pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy, tj.: „Dąb szypułkowy” w Dziegiełowie i „Buk zwyczajny” w Cisownicy. Ww. formy ochrony przyrody były oznaczone wymaganymi tablicami informującymi o nazwie formy ochrony przyrody, a użytek ekologiczny „Góra Tuł” i stanowisko dokumentacyjne „Jasieniowa” oznaczono dodatkowo tablicami informującymi o zakazach, obowiązujących na ich terenie.

⁵⁰ Tj. sprawozdania dotyczące leśnictwa i ochrony środowiska na terenie Gminy.

⁵¹ Ww. sprawozdania przekazano do GUS w dniach odpowiednio: 13 lutego 2015 r., 22 lutego 2016 r. i 22 lutego 2017 r.

⁵² Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, ze zm., dalej: „ustawa o ochronie przyrody” lub „uop”.

Pozostałe pomniki przyrody były oznaczone tablicami informującymi o nazwie formy ochrony przyrody, niezgodnymi z wymaganym wzorem, co szerzej przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”

(dowód: akta kontroli str. 332-364)

W dniu 25 sierpnia 2017 r. dokonano odbioru przeprowadzonych przez podmiot zewnętrzny zabiegów pielęgnacyjnych, tj. cięć sanitarnych i redukcji korony modrzewia europejskiego, stanowiącego pomnik przyrody, wymaganych wg opinii dendrologicznej z dnia 30 kwietnia 2015 r., dotyczącej oceny stanu zdrowotno-sanitarnego ww. drzewa. Do dnia zakończenia kontroli nie przeprowadzono zabiegów pielęgnacyjnych 2 jesionów wyniosłych, wymaganych wg ww. opinii dendrologicznej, co szczegółowo przedstawiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 318-331)

W wyjaśnieniu dotyczącym działań podejmowanych w celu zachowania przez obszary/obiekty wartości dla których utworzono daną formę ochrony przyrody, Kierownik ROŚ podała, że: *dokonywano oględzin pomników przyrody dwa razy w roku – w miesiącu kwiecień i październik. Zwracano (...) uwagę na stan zdrowotny drzew i ich ogólną kondycję oraz, czy cel ochrony dalej jest zachowany. Ze względu na ograniczoną ilość czasu nie sporządzano protokołów z oględzin, natomiast w przypadku stwierdzenia konieczności wykonania poszczególnych prac podejmowano decyzję o ich wykonaniu; podczas wiosennych oględzin 2015 r. stwierdzono, że należy wykonać opinię dendrologiczną dla 3 pomników przyrody (...) na podstawie opinii dendrologicznej oraz po przeglądzie form ochrony wiosną 2017 r. podjęłam decyzję o wykonaniu zabiegów pielęgnacyjnych na 3 okazach pomników, (...) W 2017 r. planuje się wykonać zabiegi pielęgnacyjne 2 jesionów wskazanych w opinii dendrologicznej (...) Nie wykonywano zabiegów ochrony czynnej, gdyż w mojej ocenie nie stwierdzono takiej konieczności. Oględziny wykonywane dwa razy w roku nie wykazały takich przypadków.*

(dowód: akta kontroli str. 303-304)

Strategia nie określała celów lub zadań w zakresie lokalnych form ochrony przyrody, natomiast w Nowej Strategii zawarto zapis o konieczności ich oznakowania. Zawarte w POŚ 1 i POŚ 2 zadania dotyczące odpowiednio: „bieżącej ochrony obszarów i obiektów prawnie chronionych” oraz „bieżącej konserwacji form ochrony przyrody” były w kontrolowanym okresie realizowane, natomiast nie wykonano zadania określonego w POŚ 1 w zakresie: „tworzenia nowych obszarów i obiektów chronionych”.

(dowód: akta kontroli str. 144-214, 332)

Kierownik ROŚ wyjaśniła: *w mojej ocenie obszary cenne przyrodniczo zostały w latach 1998-2009 objęte odpowiednimi aktami prawnymi. Trudno wskazać nowe obszary lub obiekty, które mogłyby zostać objęte ochroną w ramach lokalnych form ochrony przyrody.*

(dowód: akta kontroli str. 304)

W trakcie realizacji było zadanie określone w POŚ 2 dotyczące „uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody”. W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy* z dnia 30 września 2015 r., uwzględniono

wszystkie zlokalizowane na jej terenie lokalne formy ochrony przyrody, co opisano w pkt 1.13 niniejszego wystąpienia, natomiast nie zostały one uwzględnione w mpzp, objętych niniejszą kontrolą, co przedstawiono w pkt 1.15.

(dowód: akta kontroli str. 213, 224-240, 265-291)

2.3. W wyniku oględzin wszystkich lokalnych form ochrony przyrody⁵³, zlokalizowanych na terenie Gminy, stwierdzono, że:

- w sposób wymagany oznaczono stanowisko dokumentacyjne „Jasieniowa”, użytek ekologiczny „Góra Tuł”, pomniki przyrody: „Dąb szypułkowy” w Dzięgielowie i „Buk zwyczajny” w Cisownicy. Pozostałe pomniki przyrody były oznaczone tablicami informującymi o nazwie formy ochrony przyrody, niezgodnymi z wymaganym wzorem, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”,
- wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych stwierdzono w przypadku pomników przyrody: „Modrzew europejski” w Godziszowie (cięcia sanitarne), „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – lipa drobnolistna” w Cisownicy (cięcia sanitarne i wiązania elastyczne),
- nie stwierdzono naruszenia zakazów i ograniczeń określonych w aktach ustanawiających ww. lokalne formy ochrony przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 332-356)

2.4. Pracownicy Urzędu przeprowadzali wizytacje lokalnych form ochrony przyrody, jednak nie sporządzano planów wizytacji lokalnych form ochrony przyrody i nie dokumentowano przeprowadzonych wizytacji.

Według wyjaśnień Kierownik ROŚ: *„oględzin pomników przyrody dokonywano dwa razy w roku – wiosną, jesienią. Zwracano szczególną uwagę na stan zdrowotny drzew i ich ogólną kondycję, zwracano uwagę na zaśmiecenie terenu użytku ekologicznego i stanowiska dokumentacyjnego. Zwracano uwagę, czy cel ochrony dalej jest zachowany. Nie potrafię wyjaśnić dlaczego nie sporządzano protokołów z oględzin (...) oraz planów wizytacji lokalnych form ochrony przyrody.”*

(dowód: akta kontroli str. 298)

2.5. W trakcie przeprowadzonych oględzin nie stwierdzono przypadków naruszenia zakazów wprowadzonych w odniesieniu do lokalnych form ochrony przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 332)

Według wyjaśnień Kierownika ROŚ w latach 2015-2017 (I półrocze) *„nie stwierdzono przypadków naruszenia zakazów wprowadzonych w odniesieniu do lokalnych form ochrony przyrody. Wobec braku stwierdzenia naruszeń nie prowadzono żadnych działań”*.

(dowód: akta kontroli str. 298)

2.6. Na terenie Gminy jedynie dla użytku ekologicznego „Góra Tuł” i stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa” podmiotem nadzorującym nie był Wójt⁵⁴. Urząd nie

⁵³ Tj.: użytku ekologicznego „Góra Tuł”, stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa” oraz 11 pomników przyrody: „Cis pospolity” w Goleszowie, „Dąb szypułkowy” w Bażanowicach, „Cis pospolity” w Cisownicy, „Klon polny” w Cisownicy, „Miłorząb japoński” w Bażanowicach, „Modrzew europejski” w Godziszowie, „Grupa jednogatunkowa 2 drzew - lipa drobnolistna” w Cisownicy, „Dąb szypułkowy” w Dzięgielowie, „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – jesion wyniosły” w Goleszowie, „Buk zwyczajny” w Cisownicy, „Cis pospolity” w Cisownicy.

⁵⁴ Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.

uczestniczył w realizacji zadań związanych z ochroną tych obiektów przez nadzorującego.

Kierownik ROŚ wyjaśniła: „*nie sprawdzano realizacji zadań i ochrony obszarów stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa” i użytku ekologicznego „Góra Tuł”, dla których nadzorującym jest Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego*”.

(dowód: akta kontroli str. 298)

2.7. Gmina nie kierowała wniosków o wykonanie określonych działań do podmiotów nadzorujących ochronę lokalnych form ochrony przyrody, co Kierownik ROŚ wyjaśniła niestwierdzeniem przez Urząd podstaw faktycznych do takich działań.

(dowód: akta kontroli str. 298)

2.8. W trakcie przeprowadzonych oględzin nie stwierdzono przypadków usunięcia drzew stanowiących pomniki przyrody.

(dowód: akta kontroli str.139-141, 298, 332)

2.9. W kontrolowanym okresie Gmina nie organizowała programów lub kampanii informacyjnych dotyczących ochrony przyrody, natomiast pracownicy Urzędu w dniach: 17 maja 2015 r. i 15 czerwca 2016 r. uczestniczyli w rozdaniu nagród za najciekawsze prace zgłoszone w konkursie „Poznajemy Pomniki Przyrody w Gminie Golezów”, zorganizowanym przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Cieszynie dla uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 299, 365-369)

2.10. W kontrolowanym okresie do Urzędu nie wpłynęły wnioski mieszkańców, organizacji społecznych lub innych podmiotów o utworzenie lokalnej formy ochrony przyrody. Według wyjaśnień Kierownika ROŚ nie występowały konflikty z właścicielami gruntów, na których były zlokalizowane lokalne formy ochrony przyrody.

(dowód: akta kontroli str. 56-59, 299)

2.11. Według wyjaśnień Kierownika ROŚ w kontrolowanym okresie nie zaistniała potrzeba podejmowania przez Urząd wspólnych działań z Generalną Dyrekcją Ochrony Środowiska lub Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 297)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Do dnia kontroli NIK nie przeprowadzono zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody⁵⁵ „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – jesion wyniosły” w Golezowie, wymaganych wg opinii dendrologicznej z dnia 30 kwietnia 2015 r., dotyczącej oceny ich stanu zdrowotno-sanitarnego, tj.: *„cięć pielęgnacyjno-konserwacyjnych w pełnym zakresie”. Wg zapisów ww. opinii: „drzewa będące przedmiotem opinii (...) są w dobrym (...) stanie zdrowotno-sanitarnym, nie stwarzając obecnie zagrożenia dla użytkowników ruchu drogowego oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia (...) pomimo obecnego dobrego stanu zdrowotno-sanitarnego obu jesionów, przy braku wykonania w najbliższym czasie kompleksowych zabiegów pielęgnacyjnych*

⁵⁵ Ustanowionego rozporządzeniem Nr 18/2004 Wojewody Śląskiego z dnia 26 marca 2004 r.

(ww. drzew), mogą one stanowić potencjalne zagrożenie dla uczestników ruchu drogowego”.

Stwierdzono, że gałęzie stanowiące koronę jednego z ww. drzew znajdowały się w skrajni drogi gminnej nr 609135 S klasy technicznej D (tj. na wysokości 4,30 m nad jezdnią), co naruszało § 54 ust. 1 i 2 pkt 3 rozporządzenia o drogach, wg którego nad drogą klasy D powinna być zachowana wolna przestrzeń, zwana dalej "skrajnią drogi", o wysokości 4,50 m.

(dowód: akta kontroli str. 318-364)

Wójt wyjaśnił, że ww. zabiegów nie wykonano przez niedopatrzenie Kierownika ROŚ.

(dowód: akta kontroli str. 70, 75)

Kierownik ROŚ wyjaśniła: *odroczone termin wykonania wskazanych zabiegów corocznie obserwując pomniki, czy ich stan się nie pogarsza. Wyszczególnione w opinii zabiegi zostaną wykonane w listopadzie bądź grudniu 2017 r.*

(dowód: akta kontroli str. 306)

2. Niezgodnie z aktualnie obowiązującym wzorem, określonym w załącznikach nr 2 i 3 do rozporządzenia w sprawie wzorów tablic oznaczono 9 z 11 (81,8 %) pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy, tj.: „Cis pospolity” w Goleszowie, „Dąb szypułkowy” w Bażanowicach, „Cis pospolity” w Cisownicy, „Klon polny” w Cisownicy, „Milorzab japoński” w Bażanowicach, „Modrzew europejski” w Godziszowie, „Grupa jednogatunkowa 2 drzew - lipa drobnolistna” w Cisownicy, „Grupa jednogatunkowa 2 drzew – jesion wyniosły” w Goleszowie i „Cis pospolity” w Cisownicy.

(dowód: akta kontroli str. 332-356)

Kierownik ROŚ wyjaśniła: *pomniki przyrody posiadają oznaczenia niezgodne z obecnie obowiązującym rozporządzeniem ze względu na wykonanie większości oznaczeń przed 2004 r. Nie jestem w stanie wytłumaczyć dlaczego nie zostały wtedy wymienione tablice – nie byłem pracownikiem Urzędu. Zakres obowiązków w przedmiotowej sprawie został mi powierzony w grudniu 2013 r. (...) Podejmowano działania zmierzające do właściwego oznakowania pomników przyrody, zlecając w 2016 r. wykonanie tablic informujących. Tablice te planuje się wymienić w najbliższym czasie (do końca 2017 r.) Nie wymieniono wszystkich tablic na obowiązujące z uwagi na szeroki zakres moich obowiązków – moje przeoczenie”.*

(dowód: akta kontroli str. 317)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

3. Legalność i gospodarność wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na działania związane z zachowaniem lokalnych form ochrony przyrody

Opis stanu faktycznego

3.1. Na działania dotyczące lokalnych form ochrony przyrody w kontrolowanym okresie wydatkowano łącznie 2.324 zł, z tego: 1.200 zł w 2015 r. i 1.124 zł w 2016 r. (w I półroczu 2017 r. wydatków takich nie poniesiono), tj. odpowiednio: 24,0 % i 37,5 % kwot planowanych uchwał budżetowych Gminy⁵⁶ w wysokości 5.000 zł i 3.000 zł. Kwoty wydatkowane stanowiły 0,16 % i 0,08 % wydatków Gminy

⁵⁶ Tj. uchwałach Rady Gminy w sprawie uchwalenia budżetu Gminy (wersja pierwotna) z dnia: 30 grudnia 2014 r i 30 grudnia 2015 r.

na działania w zakresie ochrony środowiska w wysokości odpowiednio: 742.540 zł i 1.440.703 zł. Wpływy z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska w wysokości: 15.753 zł i 14.117 zł stanowiły odpowiednio: 2,1 % i 1 % wydatków Gminy na ochronę środowiska. W

(dowód: akta kontroli str. 32-45, 78-103, 370-380)

Wydatki dotyczące lokalnych form ochrony przyrody zostały poniesione na:

- opracowanie opinii dendrologicznej z dnia 30 kwietnia 2015 r. za kwotę 1200 zł, dotyczącej oceny stanu zdrowotno-sanitarnego trzech drzew w sprawie dotyczącej 3 drzew – pomników przyrody, tj. 2 jesionów wyniosłych i modrzewia europejskiego. Wg zapisów tej opinii mogła ona stanowić podstawę do wykonania zabiegów pielęgnacyjnych,
- zakup w dniu 28 lipca 2016 r. tabliczek informacyjnych za kwotę 1.124 zł do oznaczenia użytku ekologicznego „Góra Tuł” oraz stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa”.

(dowód: akta kontroli str. 381-399)

Wójt wyjaśnił: *W projekcie budżetu Gminy na 2015 r. zaplanowano kwotę 5.000 zł na wykonanie opinii dendrologicznej i wydatki związane z nieprzewidzianymi sytuacjami. Zaplanowane na 2015 r. zadanie wykonano (opinia dendrologiczna), natomiast pomimo zabezpieczonych środków na nieprzewidziane sytuacje, przeoczono konieczność wykonania zabiegów pielęgnacyjnych wskazanych w opinii dendrologicznej (...) W projekcie budżetu Gminy na 2016 r. zaplanowano kwotę 3.000 zł tylko na wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych wskazanych w opinii dendrologicznej. Część z zaplanowanych środków przeznaczono jednak na oznakowanie stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa” (...) W budżecie Gminy pozostały środki finansowe w wysokości 1.876 zł, które były wystarczające na wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych na 2 jesionach. Zabiegów tych nie wykonano przez niedopatrzenie Kierownika ROŚ”.*

(dowód: akta kontroli str. 64)

3.2. Wydatki na realizację zadań Gminy dotyczących lokalnych form ochrony przyrody pokrywano ze środków własnych Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 370-380)

3.3. W latach 2015-2017 (I półrocze) Gmina nie podejmowała działań w celu uzyskania dotacji na realizację zadań dotyczących lokalnych form ochrony przyrody, co Wójt wyjaśnił niewielkimi kosztami realizacji tych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 74)

3.4. W kontrolowanym okresie Gmina zleciła podmiotom zewnętrznym:

a) opracowanie opinii dendrologicznej na podstawie zawartej przez Wójta Gminy umowy z dnia 9 marca 2015 r., dotyczącej oceny stanu zdrowotno-sanitarnego trzech drzew, stanowiących pomniki przyrody, tj. „Grupy jednogatunkowej 2 drzew – jesion wyniosły” w Goleszowie oraz „Modrzewia europejskiego” w Godziszowie. Wartość zadania ustalono na kwotę 1200 zł brutto na podstawie oferty wykonawcy z dnia 2 marca 2015 r. Umowa zawarta z wykonawcą zadania przewidywała m.in. kary umowne w wysokości 1 % wynagrodzenia umownego brutto za każdy dzień zwłoki w wykonaniu ww. opinii. Termin realizacji zadania określono na dzień 30 kwietnia 2015 r. Według protokołu odbioru z dnia 30 kwietnia 2015 r. zadanie wykonano w terminie określonym w umowie;

b) wykonanie tablic informacyjnych do oznaczenia m.in.: użytku ekologicznego „Góra Tuł” i stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa” na podstawie zlecenia dokonanego w formie elektronicznej⁵⁷ przez Kierownika ROŚ z dnia 20 lipca 2016 r. Wartość zadania ustalono na kwotę 1.124 zł brutto na podstawie oferty wykonawcy z dnia 19 lipca 2016 r. Fakturę na wykonanie ww. tablic informacyjnych wystawiono w dniu 28 lipca 2016 r. W toku oględzin stwierdzono tablice informacyjne ustawione w rejonie użytku ekologicznego „Góra Tuł” oraz stanowiska dokumentacyjnego „Jasieniowa”.

c) wykonanie na podstawie pisemnego zlecenia Kierownika ROŚ z dnia 26 maja 2017 r. zabiegów pielęgnacyjnych drzew zlokalizowanych na terenie Gminy, dotyczących m.in. pomników przyrody, tj. cięć sanitarnych i redukcji korony „Modrzewia europejskiego” w Godziszowie oraz cięć sanitarnych, redukcji korony i 3 wiązań elastycznych „Grupy jednogatunkowej 2 drzew - lipa drobnolistna” w Cisownicy. Wartość zadania ustalono na kwotę 2.646 zł brutto na podstawie kosztorysu ofertowego wykonawcy z dnia 15 maja 2017 r. Termin realizacji zadania określono na 31 lipca 2017 r. Urząd nie dysponował dokumentacją dotyczącą terminu, w którym zgłoszono do odbioru wykonanie tego zadania. Protokołem odbioru z dnia 25 sierpnia 2017 r. dokonano odbioru ww. zabiegów pielęgnacyjnych. W ww. protokole zapisano m.in.: *„zlecone cięcia pielęgnacyjne zostały wykonane zgodnie ze zleceniem i terminowo”*. Inspektor ds. Ochrony Środowiska wyjaśnił, że ww. prace zostały wykonane w dniach: 26 i 27 lipca 2017 r., a protokół odbioru został podpisany dnia 25 sierpnia 2017 r., ze względu na nieobecność właścicieli firmy prywatnej wykonującej ww. prace w dniu 27 lipca 2017 r. i w dniach następnych oraz urlop ww. Inspektora w okresie: 7-18 sierpnia 2017 r.

Do wyłonienia wykonawców ww. zadań zastosowano obowiązujące w Urzędzie wewnętrzne regulacje, tj.: zarządzenie⁵⁸ Wójta z dnia 28 lutego 2014 r., które wymagało zawarcia umowy z wykonawcą i akceptacji Wójta w przypadku zamówienia o wartości powyżej 1000 zł netto oraz aktualnie obowiązującego zarządzenia⁵⁹ Wójta z dnia 30 grudnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 318-364, 381-431, 314)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶⁰, wnosi o:

- 1. Podjęcie działań zmierzających do określenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego szczegółowych zasad ochrony lokalnych form ochrony przyrody.**
- 2. Oznaczenie w wymagany sposób pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy.**

⁵⁷ Tj. „mailowej”.

⁵⁸ Nr 0050.38.2014. Ww. zarządzenie obowiązywało do dnia 31 grudnia 2016 r.

⁵⁹ Nr 120.16.2016. Ww. zarządzenie obowiązuje do dnia 1 stycznia 2017 r.

⁶⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 524., zwanej dalej ustawą o NIK.

3. *Skorygowanie błędnych danych dotyczących lokalnych form ochrony przyrody podanych w sprawozdaniach SG-01.*
4. *Wykonanie działań pielęgnacyjnych wobec 2 jesionów wyniosłych, stanowiących pomniki przyrody, wskazanych w opinii dendrologicznej z dnia 30 kwietnia 2015 r.*

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Katowicach, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 20 października 2017 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler nadzorujący
Bogusław Gębica
Doradca ekonomiczny**

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Katowicach

Piotr Miklis